

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 391/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Sudanin tilanteesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Inka Hopsun /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 391/2025 vp:

Miten Suomi ja EU aikovat toimia riittävän humanitaarisen avun perille saattamiseksi, avustusjärjestöjen kipeästi tarvitseman rahoituksen turvaamiseksi sekä sen hyväksi, että Sudanin väkivaltainen kriisi saadaan pysäytettyä ja alueelle löydetään pitkäjänteinen rauhanratkaisu?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Sudanissa on käynnissä yksi maailman pahimmista humanitaarisista- ja pakolaiskriiseistä, jolla on mittavat vaikutukset myös lähimaihin. Suomi antaa humanitaarista apua Sudaniin osana EU:ta ja kansallisesti kumppanijärjestöjen kautta.

Suomi on tukenut Sudania vuonna 2025 toimittamalla humanitaarista apua Maailman ruokaohjelma WFP:n kautta 2 miljoonaa euroa, YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n kautta 2 miljoonaa euroa, ja alueellisena apuna UNHCR:n kautta Afrikan Sarven ja Suurten järvien alueelle (Burundi, Djibouti, Eritrea, Etiopia, Kenia, Ruanda, Somalia, Etelä-Sudan, Sudan, Uganda ja Tansania) 2 miljoonaa euroa. Humanitaarista apua on toimitettu myös suomalaisten kansalaisjärjestöjen kautta. Pelastakaa Lapset Suomen kautta on toimitettu Sudaniin suunnattua humanitaarista apua vuonna 2025 0,65 miljoonaa euroa ja World Vision Nordic -järjestön kautta 0,6 miljoonaa euroa. EU:n kokonaistuki Sudanin kriisiin on tällä hetkellä 160 miljoonaa euroa vuonna 2025 ja yli 270 miljoonaa euroa, kun lasketaan mukaan naapurimaihin kohdistuvien vaikutusten lieventäminen.

Suomi etsii keinoja lisätä apua Sudanin humanitaarisen tilanteen lieventämiseksi. Suomi katsoo, että kansainvälisen yhteisön on pyrittävä aktiivisesti etsimään keinoja Sudanin konfliktin ratkaisemiseksi ja siviilien suojelemiseksi sekä humanitaarisen avun pääsyn parantamiseksi. Suomi on toistuvasti vedonnut konfliktin osapuoliin, että niiden tulee noudattaa kansainvälisen oikeuden mukaisia velvoitteitaan, mukaan lukien suojella siviilejä ja humanitaarista avustushenkilöstöä sekä varmistaa nopea ja esteetön humanitaarisen avun pääsy kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisesti. Suomi antoi 10.11.2025 tukensa yhteiselle julkilausumalle Sudanin julmuuksien ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksien tuomitsemiseksi. Julkilausuman tukijoiden joukossa olivat useimmat EU:n jäsenvaltiot ja EU:n komissio sekä Australia, Uusi-Seelanti, Kanada, UK, Islanti, Norja ja Sveitsi. Kansainvälinen rikostuomioistuin ICC tutkii El Fasheerin kaupungissa tapahtuneita epäiltyjä kansainvälisiä rikoksia. On tärkeää, että vakavimpiin kansainvälisiin rikoksiin syyllistyneet saadaan vastuuseen teoistaan. Suomi on ICC:n vankka tukija.

EU on asettanut Sudanin vakautta ja poliittista siirtymää heikentävien toimien johdosta pakotteita, ja jäsenmaat, ml. Suomi, ovat ilmaisseet tukea pakotelistauksen laajentamiselle tavoitteena saada osapuolet neuvottelupöytään. Pakotteita sovelletaan suunnitellusti 10.10.2026 saakka. Myös YK on asettanut Sudanille pakotteita kansainvälisen humanitaarisen oikeuden vastaisiin tekoihin ja ihmisoikeusloukkauksiin syyllistyneitä tahoja vastaan. EU saattaa YK:n asettamat pakotteet osaksi EU:n lainsäädäntöä. Molemmat pakotejärjestelmät sisältävät soveltamisalavapautuksen, joka mahdollistaa toimet humanitaarisen avun oikea-aikaisen toimittamisen varmistamiseksi sekä muiden ihmisten perustarpeita tukevien toimien edistämiseksi.

YK:n ihmisoikeusneuvostossa (ION) hyväksyttiin lokakuussa 2025 Sudanin tilanteesta raportoitavan tutkimusmission (Independent Fact Finding Mission) mandaatin jatko. EU edisti vahvasti mandaatin pidentämistä ja samoin Suomi tukee työn jatkamista. Toisen raportin suosituksissa korostettiin humanitaarisen avun perillepääsemisen sekä siviilien suojelun tärkeyttä.

Suomi tuki Genevessä yli 50 maan vaatimaa YK:n ihmisoikeusneuvoston erityisistunnon järjestämistä Sudanin tilanteesta. ION:n erityisistunto Sudania koskien pidettiin 14.11.2025, missä Suomi kanssasuositti konsensuaalista päätöslauselmaa, joka koski erityisesti Sudanin El Fasheerin alueen hälyttävää tilannetta. Norja piti erityisistunnossa Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteispuheenvuoron. Päätöslauselmassa tuomitaan El Fasheerissa tapahtuneet väkivaltaisuuDET, humanitaarisen oikeuden loukkaukset sekä ihmisoikeusrikkomukset ja -loukkaukset ja esitetään huoli alueen katastrofaalisesta humanitaarisesta tilanteesta. Päätöslauselmassa vaaditaan varmistamaan humanitaarisen avun esteetön pääsy ja siviilien suojelu sekä vedotaan, että alueelle on julistettava välitön aselepo. Lauselmassa pyydetään lisäksi tutkimusmission välitöntä selvitystä alueen tilanteesta ja siellä hiljattain tapahtuneista väkivaltaisuuksista.

Suomi tukee EU:n pyrkimyksiä Sudanin kansalaisyhteiskunnan osallistamiseen konfliktin ratkaisemisessa. Sudan oli EU:n ulkoasianneuvoston ajankohtaisena aiheena 20.10.2025, jolloin neuvosto hyväksyi Sudania koskevat neuvoston päätelmät. On tärkeää, että Sudan siirtyy rauhanprosessin edetessä kohti siviilihallintoa.

Helsingissä 4.12.2025

Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio